

CALITATEA PRODUSELOR PROGRAM (sau produse software)

Calitatea unui produs sw trebuie interpretata in conformitate cu conceptul de "scop de utilizare" considerand atat attributele interne (caracteristicile produsului) cat si cele externe (scopul folosirii). Din diferitele definitii a calitatii, ne referim aici la "totalitatea functiunilor si caracteristicilor unui produs sau serviciu care are abilitatea de a satisface cerintele stabilite anterior sau generate.

Diferite definitii ale calitatii:

1. **calitatea** este construirea din timp a solutiilor problemelor inainte ca ele sa apara, si proiectarea lor intr-un produs sau serviciu.
2. **calitatea** este satisfacerea clientului
3. **calitatea** este productivitatea angajatilor care sunt pregatiti, primesc instrumente si instructiuni de care au nevoie pentru a-si executa sarcinile
4. **calitatea** este flexibilitatea de a modifica sistemul software pentru a obtine cererile utilizatorilor si ale beneficiarilor
5. **calitatea** este eficienta de a face lucrurile rapid si corect
6. **calitatea** este obtinerea unui orar la termen
7. **calitatea** este un proces de imbunatatire continua
8. **calitatea** este o investitie in a face economie, pt ca a face bine un lucru de la inceput este mai putin costisitor decat sa fie corectat ulterior

De aceea, evaluarea calitatii sw-ului tine cont de urmatoarele puncte de vedere:

1. cel al **managementului**, care este interesat mai degraba in calitatea totala decat in calitatea unei caracteristici si are nevoie sa balanseze imbunatatirea calitatii cu criteriile de management;
2. cel al **utilizatorului**, care considera ca calitatea sw-ului este data de proprietatile ce satisfac corect si eficient necesitatile prezente si viitoare ale celui care cumpara si foloseste produsul sw;
3. cel al **dezvoltatorului**, care considera ca calitatea este data de conformitatea cu cerintele functionale si de performanta explicit fixate, cu standardele de dezvoltare explicit documentate si cu caracteristicile implicite ale unui sw dezvoltat intr-un mod profesional;

Din aceste puncte de vedere rezulta o lista de criterii ale calitatii necesare produsului final. Aceste criterii sunt impartite in 5 grupe: performanta, dependenta, cost, intretinere si criteriile utilizatorului final. Performanta, dependenta si criteriile utilizatorului final sunt specificate de cerintele functionale sau furnizate de domeniul problemei. Celelalte 2 tipuri sunt dictate de client si furnizor.

Criterii de performanta – includ cerinte de viteza si spatiu impuse sistemului

CRITERII DE PERFORMANTA	Definitie
Timp de raspuns	Cat de repede stie sistemul de cererea utilizatorului dupa ce aceasta a fost transmisa?
Iesirea	Cat de multe task-uri realizeaza sistemul intr-o perioada de timp?
Memoria	De cata memorie are nevoie sistemul pentru a rula?

Criterii de dependenta - determina efortul depus pentru minimizarea caderilor sistemului si a consecintelor acestora

CRITERII DE DEPENDENTA	Definitie
Robustete	Abilitatea de a trata o intrare invalida de la utilizator
Siguranta	Diferenta dintre comportamentul specificat si cel observat
Valabilitate	Procentul din timpul sistemului folosit pentru realizarea sarcinilor normale
Toleranta implicita	Abilitatea de a opera in conditii eronate
Securitate	Abilitatea de a raspunde la fortari a sistemului
Protectie	Abilitatea de a nu pune in pericol vietii oamenesti, chiar in prezenta erorilor si esecurilor

Criterii de cost – includ costul dezvoltarii, repartitiei si administrarii sistemului, precum si cele generate din consideratii manageriale.

CRITERII DE COST	Definitie
Costul de dezvoltare	Costul dezvoltarii sistemului
Costul de repartitie	Costul instalarii sistemului si pregatirea utilizatorilor
Costul upgrad-arii	Costul translarii datelor de la sistemul anterior, in cazul reengineering. Acest criteriu rezulta din cerintele de compatibilitate cu sistemul initial.
Costul de intretinere	Costul necesar rezolvarii bug-urilor si imbunatatirii sistemului
Costul de administrare	Banii necesari administrarii sistemului

Criterii de intretinere – determina cat de greu este sa modificam sistemul dupa tranzitia acestuia la client.

CRITERII DE INTRETINERE	Definitie
Extensibilitate	Cat de usor este sa adaugam noi functionalitati sau noi clase la sistem?
Modificabilitate	Cat de usor modificam functionalitatea sistemului?
Adaptabilitate	Cat de usor portam sistemul la un nou domeniu al problemei?
Portabilitate	Cat de usor portam sistemul la o platforma diferita?
Lizibilitate	Cat de usor se intelege sistemul citind codul acestuia?
Urmărirea cerintelor	Cat de usor mapam codul la cerintele sistemului?

Criteriile utilizatorului final cuprind calitati dorite de utilizator si care nu au fost acoperite de criteriile de performanta si de dependenta.

CRITERII UTILIZATORULUI FINAL	Definitie
Utilitate	Cat de bine suporta sistemul munca utilizatorului?
Utilizare	Cat ii este de usor utilizatorului sa foloseasca sistemul?

Totusi, unele criterii sunt contradictorii, ca de exemplu: calitate inalta vs cost mic si proiectantii trebuie sa faca anumite compromisuri. Exemple:

COMPROMIS	Motivatia
Spatiu vs viteza	Daca sw-ul nu indeplineste timpul de raspuns impus sau cerintele de iesire, poate fi expandata mai multa memorie pentru a mari viteza software-ului (eg caching).
Termenul de livrare vs functionalitate	Daca dezvoltarea a depasit orarul, manager-ul proiectului poate livra la timp produsul dar cu mai putina functionalitate de cat era planificata initial, sau sa furnizeze cu toata functionalitatea specificata dar depasind termenul
Termen de livrare vs calitate	Daca testarea a depasit orarul, managerul proiectului poate livra sw-ul la timp, dar cu bug-uri stiute (si apoi sa le rezolve) sau sa livreze mai tarziu, dar cu cat mai multe bug-uri rezolvate
Termen de livrare vs staff	Daca dezvoltarea a depasit orarul, managerul proiectului poate adauga resurse pentru a creste productivitatea, dar care determina cresterea costului de dezvoltare. Pentru majoritatea proiectelor, aceasta optiune este valabila la inceputul proiectului.

(aceste criterii sunt verificate in faza de proiectare)

Modele de calitate

Definitie. Un **model de calitate** este multimea caracteristicilor si relatiilor dintre ele care furnizeaza baza pentru specificarea cerintelor de calitate si evaluarea calitatii sau ca un set structurat de proprietati necesare ca un obiect al unei clase sa indeplineasca scopurile definite.

Avantajul modelului de calitate este dat de descompunerea valorii (un proces, un produs sau o organizatie) intr-o lista de caracteristici, subcaracteristici si masuri care se aplica prezicerii/asigurarii/ verificarii obtinerii unui scop definit despre obiectul inainte/in timpul/dupa producerea sa.

Clasificarea aceste modele in functie de:

1. Numarul de straturi:

- 1.1. **2 straturi** (Boehm si McCall), care arata o lista de caracteristici impartite intr-un set de subcaracteristici; avem o descriere apropiata de punctul de vedere al utilizatorului.
- 1.2. **3 straturi**, unde este adaugat un nivel tehnic al metricilor subcaracteristicilor. Acest nivel permite o evaluare intr-o maniera extrem de subiectiva, la fel de importanta ca cea obiectiva.

STRAT	BOEHM	McCALL	ISO	IEEE	DROMEY
1	Caract. de nivel H	Factor	Caracteristica	Factor	Atribut de nivel H
2	Caract. primitive	Criterii	Subcaracteristica	Subfactor	Atribut subordonat
3 ¹	(Metrica)	(Metrica)	(Metrica)	Metrica	

2. Numarul de relatii intre primele 2 straturi:

- **relatie 1:n**, ca in ISO 9126 – fiecare caracteristica are propriul sau set de subcaracteristici
- **relatie n:m**, ca in FCM- McCall Factor Criteria Model – fiecare caracteristica este legata de una sau mai multe caracteristici.

Procedura de calcul a factorului de calitate (QF)

Aceasta procedura returneaza o valoare numerica care reprezinta parerile utilizatorilor, dezvoltatorilor si manager-ilor asupra calitatii sw-ului.

Pas1. Utilizatorii, manager-ii si dezvoltatorii completeaza niste chestionare de calitate

Pas2. Strangerea acestor chestionare

Pas3. Calcularea factorului de calitate

Instrumente necesare calcularii QF:

1. chestionarul (forma Q1): instrumentul tehnic de strangere a datelor
2. o lista de tabele - pe care le putem automatiza cu o foaie de calcul:
 - tabelul A: contine o lista folosita pentru selectarea acelor mai relevante subcaracteristici de calitate si raporteaza rezultatele chestionarelor
 - tabelul B: este tabelul de calculare a QF-ului, folosit impreuna cu
 - tabelul C: folosit pentru calcularea prioritatilor caracteristicilor
 - tabelul D: listeaza ponderile generice pentru fiecare rang

Dupa ce au fost completate chestionarele, avem urmatoorii pasi:

1. Determinarea subcaracteristicilor de calitate cele mai importante. ISO 9126 da urmatoarele nivele:

Marcare	Rata	Rata globala
3	Excelent	Satisfacator
2	Bine	
1	Moderat	
0	Slab/Absent	Nesatisfacator

Valorile coloanei tabelului A trebuie copiate in coloana 9 din tabelul B pentru subcaracteristicile selectate.

2. Determinarea prioritatii caracteristicilor. Aceasta prioritate (intre 1 si 6) se determina in functie de numarul descrescator al subcaracteristicilor alese din chestionarele individuale. Cand 2 sau mai multe caracteristici au aceeasi prioritate, poate fi aleasa una din urmatoarele optiuni:
 - a) numarul total al subcaracteristicilor este egal cu numarul caracteristicilor – vom da acelasi rang. De exp, siguranta si utilizarea au ambele rangul 3. Urmatoarele caracteristici in ordine vor avea rangul 5.
 - b) numarul total al subcaracteristicilor este diferit de numarul caracteristicilor – consideram procentul caracteristicii respective. De exp, siguranta si functionalitatea au ambele rangul 3. Vom da rangul 3 sigurantei si rangul 4 functionalitatii, deoarece $n/3 > n/5$, unde n este numarul de subcaracteristici alese din totalul fiecarei caracteristici (3 si 5 in ordine).
 - c) numarul total al subcaracteristicilor este numarul total al mai multor caracteristici – in acest caz vom lua mai intai criteriul a) si apoi criteriul b). De exp, daca siguranta, intretinerea si portabilitatea au rangul 3, rangul final va fi: siguranta va avea rangul 3, celelalte 2 vor avea 4. Urmatoarea caracteristica va avea rangul 6.
3. Asignarea ponderilor caracteristicilor. Fiecarei pozitii de rang i se asociaza o pondere, pentru fiecare grup de interes. In cazul rangurilor egale, ponderea este egala cu media aritmetica a ponderilor.

¹ (Metrica) inseamna ca arhitectura modelului respectiv nu mentioneaza oficial acest strat, chiar daca exista si este necesar evaluarilor

Caracteristica [1]	Nr de subcaracteristici [2]	Prioritate (U,M,D) [3]	SCV [4]	Ponderea prioritara [5]	CV [6=4*5]
Functionalitate	5	1	15	p1	15p1
Siguranta	3	4	9	(p4+p5)/2	9*(p4+p5)/2
Utilitate	3	4	9	(p4+p5)/2	9*(p4+p5)/2
Eficienta	2	6	6	p6	6p6
Intretinabilitate	4	2	12	(p2+p3)/2	12*(p2+p3)/2
Portabilitate	4	2	12	(p2+p3)/2	12*(p2+p3)/2

$$TCV = \sum_{i=1}^6 CV_i$$

$$\text{si astfel } TCV_{\max} = 15p_1 + [9/2(p_4+p_5)]2 + 6p_6 + [12/2(p_2+p_3)]2$$

Cum $p_n = p_6(6-n+1)$ cu $1 \leq n \leq 6$ este posibil sa exprimam TCV prin p_6

$$TCV_{\max} = 15(6p_6) + 9(3p_6 + 2p_6) + 6p_6 + 12(p_6 + 4p_6) \text{ si } p_6 = TCV_{\max} / 249$$

$$\text{Daca } TCV_{\max} = 100 \text{ atunci } p_6 = 0.401606425$$

Deci tabelul D ar fi

RANG	PONDERE
1	2.409638
2	2.008032
3	1.606425
4	1.204819
5	0.803212
6	0.4016064

Suma valorilor din coloanele 3-57 din tabelul C trebuie copiate in tabelul C, coloana 8. In tabelul C, coloana 9 inseram rezultatul impartirii valorilor din coloana 8 la 3 (numarul de puncte de vedere examinate); aceasta valoare trebuie reprodusa in linia corespunzatoare a tabelului B coloana 11 (col. "Ponderea prioritara").

4. Suma valorilor subcaracteristicilor (SSV). Trebuie sa punem in tabelul A, coloana 10 suma valorilor subcaracteristicilor pentru fiecare caracteristica:

$$SSV = \sum_{i=1}^n SSV_i, \text{ unde } n \text{ este numarul subcaracteristicilor, intre 2 si 5 (functionalitate)}$$

5. Calcularea valorii caracteristicilor (CV). Se inmulteste coloana 10 cu coloana 11 din tabelul B si valorile obtinute se pun in coloana 12.

6. Calcularea valorii totale a caracteristicilor (TCV). Aceasta valoare se obtine de adunarea valorilor din coloana 12 si reprezinta nivelul de calitate estimat pentru proiect

$$TCV = \sum_{i=1}^6 CV_i$$

In final factorul de calitate este obtinut din urmatoarea formula:

$$QF = TCV / TCV_{\max}$$

TEHNICI DE CONTROL A CALITATII (FOLOSITE IN FAZA DE TESTARE A PRODUSELOR PROGRAM)

Siguranta este o masura a succesului cu care comportamentul observat al sistemului este conform cu comportamentul specificat al sau. Siguranta sw-ului este probabilitatea cu care un sistem sw nu provoaca esecul sau pentru o perioada de timp in anumite conditii specificate. **Esecul** este orice deviere a comportamentului observat de la comportamentul specificat. O **eroare** indica faptul ca sistemul este intr-o stare in care procesarea mai departe a acestuia va conduce la esecul acestuia. O greseala, numit si **defect** sau bug este cauza mecanica sau algoritmica a unei erori.

In continuare prezentam 3 tehnici folosite pentru cresterea sigurantei unui sistem sw:

1. **Tehnici de evitare a defectelor** – incerca sa previna aparitia erorilor si esecurilor, gasind defectele inainte ca sistemul sa fie livrat. Aceste tehnici cuprind:
 - a) **Metodologii de dezvoltare** – evita defectele furnizand tehnici ce minimizeaza introducerea defectelor in modelele sistemului si a codului. Aceste tehnici includ reprezentarea neambigua a cerintelor, folosirea abstractizarii si incapsularii datelor, minimizarea cuplarii intre subsisteme si maximizarea coerentei subsistemelor, definirea din timp a cerintelor sistemului.

- b) **Gestiunea configuratiei** – evita defectele cauzate de modificarea nedisciplinata a sistemului. De exp, o greseala care se face frecvent este modificarea interfetei sistemului fara sa anunte toti dezvoltatorii componentelor apelante.
- c) **Verificarea** - incerca sa gaseasca defectele inaintea oricarei executari a sistemului. Verificarea este posibila in anumite cazuri, cum ar fi verificarea unui kernel al unui sistem de operare => verificarea are limite. Nu poate fi aplicata pentru a asigura calitatea sistemelor mari si complexe. Mai mult, aceasta presupune ca cerintele sunt corecte.

O **revizie** este inspectia manuala a partilor sau a tuturor aspectelor unui sistem fara sa se execute sistemul. Sunt 2 tipuri de revizii:

- **walkthroughs** (revizii tehnice formale). Intr-un walkthrough a codului, dezvoltatorul prezinta neoficial API-ul, codul si documentatia asociata componentei, echipei de revizie. Aceasta comenteaza maparea analizei si proiectarii codului la cod folosind cazuri de utilizare si scenarii din faza de analiza.
- **inspectia** – este similara cu walkthroughs numai ca prezentarea componentei este oficiala si dezvoltatorul nu are voie sa participe. Totusi, dezvoltatorul poate fi chemat daca echipa de revizie are nevoie de clarificarea definirii si folosirii structurilor de date sau a algoritmilor. Echipa de revizie verifica interfata, codul componentei conform cerintelor, eficienta algoritmilor conform cerintelor nefunctionale.

2. Tehnici de detectare a defectelor

- incerca sa gaseasca defectele in sistem, dar nu incerca sa recupereze din esecurile generate de ele. In general, aceste tehnici sunt aplicate in timpul dezvoltarii, dar in unele cazuri sunt folosite si dupa furnizarea sistemului.

Sunt 2 tipuri de astfel de tehnici:

- a) **depanare** (debugging) presupune ca defectele pot fi gasite de la inceputul unui esec neplanificat. Sunt 2 tipuri de depanari:
 - depanarea corectitudinii- cu scopul de a gasi orice deviatie a cerintelor functionale observate fata de cele specificate
 - depanarea performantei – se adreseaza devierii intre cerintele nefunctionale observate si cele specificate, cum ar fi timpul de raspuns
- b) **testarea** incerca sa creeze esecurile sau erorile intr-un mod planificat. Aceasta tehnica permite dezvoltatorului sa detecteze esecuri in sistem inainte ca acesta sa fie livrat. Notam ca aceasta definitie a testarii implica faptul ca un test are succes daca a detectat erori. Aceasta definitie este folosita in toate fazele de dezvoltare. O alta definitie a testarii este ca “demonstreaza ca erorile nu sunt prezente”. Aceasta definitie se foloseste numai dupa dezvoltarea sistemului cand se verifica ca indeplineste cerintele functionale si nefunctionale.

Activitatile de testare: testarea unitatilor (componentelor), testarea integrata si testarea sistemului.

3. Tehnici de toleranta la defecte

Toleranta la defecte este recuperarea din esec in timp ce sistemul se executa. Aceasta tehnica permite unui sistem sa revina dintr-o esuare a unei componente trimitand informatii despre starea eronata inapoi la componentele apelante, presupunand ca una din ele stie ce sa faca in acest caz. Sistemele de baze de date furnizeaza tranzactii atomice de recuperare din esec in timpul unei secvente de actiuni ce trebuie executate impreuna sau nu. Redundanta modulara se bazeaza pe faptul ca esecurile sistemului provin de la esecul componentelor. Sistemele modulare redundante sunt construite din asignarea mai multor componente de a realiza o aceeaasi operatie. Sistemul poate continua chiar daca o componenta a esuat, deoarece celelalte componente realizeaza inca functionalitatea necesara.

GESTIUNEA RISCURILOR

Definitie.1 Riscurile sunt probleme potentiale ce rezulta dintr-o arie de incertitudine.

2. “Riscul este posibilitatea de a suferi pierderi”(Webster). In procesul de dezvoltare, pierderea descrie impactul asupra proiectului, care ar putea duce la scaderea calitatii produsului, cresterea costurilor, depasirea termenului de predare sau esec.

3. Riscul de dezvoltare sw a fost definit ca expunerea la unul sau mai multe tipuri de riscuri:

- risc performanta, sau esecul de a obtine toate beneficiile anticipate ale sistemului si software-ul dezvoltat
- risc cost sau depasirea semnificativa a costului estimat
- risc orar sau esecul livrarii produselor sw la milestone-urile planificate si datele cerute de utilizator
- risc suport sau livrarea unui produs care necesita costuri de intretinere mari datorate deficientelor in intretinere, flexibilitate, compatibilitate sau siguranta

Riscurile se diferentiaza de celelalte evenimente ce au loc in timpul unui proiect software prin 3 aspecte:

1. O pierdere asociata cu evenimentul (riscul). In acest caz pierderea se numeste **impactul riscului**. Evenimentul trebuie sa creeze o situatie care sa duca la pierderea calitatii, controlului, timpului, samd. De exp, o modificare radicala a cerintelor conduce la pierderi de timp si bani daca proiectarea nu este suficient de flexibila pentru a putea fi modificata rapid si usor.
2. Probabilitatea (0-1) ca evenimentul sa apara. Cand probabilitatea riscului este 1, riscul se numeste **problema**.
3. Gradul modificarii care va avea loc. Pentru fiecare risc trebuie sa luam o serie de masuri care sa reduca sau sa elimine impactul riscului.

Exista 2 surse majore generatoare de riscuri:

1. **riscuri generice** sunt comune tuturor proiectelor software, cum ar fi neintelegere cerintelor, pierderea personalului cheie sau alocarea unei perioade de timp insuficienta pentru testare.
2. **riscuri specifice proiectului** rezulta din vulnerabilitatile proiectului respectiv.

Riscurile pot fi:

1. **organizatorice (de intreprindere)** sunt cele care pun in pericol supravietuirea produsului
2. **manageriale** contin orice incertitudine legata de planul proiectului si duc la prelungirea perioadei de realizare a proiectului
3. **tehnice** sunt legate de modelele sistemului, incluzand modificari a functionalitatii sistemului, a cerintelor nefunctionale, arhitecturii sau implementarii sistemului.

Boehm² arata primele 10 elemente de risc software:

1. probleme ale personalului
2. orar si buget nerealiste
3. dezvoltarea functiilor si proprietatilor gresite
4. dezvoltarea unei interfete user gresite
5. poleire (gold-plating)
6. modificarea continua a cerintelor
7. probleme ale componentelor externe furnizate
8. probleme ale task-urilor externe realizate
9. probleme in realizarea performantei real-time
10. capabilitati computer-stiinta

Scopul gestiunii riscurilor este de a identifica problemele posibile in proiect si rezolvarea acestora inainte sa aiba un impact important asupra datei de livrare si bugetului. Gestiunea riscurilor este o activitate dinamica si se desfasoara pe tot ciclul de viata al procesului de dezvoltare (se accentueaza aspectul continuu al gestiunii riscurilor). Incepe cu planificarea riscurilor in primele faze ale proiectului si continua cu monitorizarea si rezolvarea riscurilor din faza de intretinere. Necesita participarea activa a intregii echipe a proiectului.

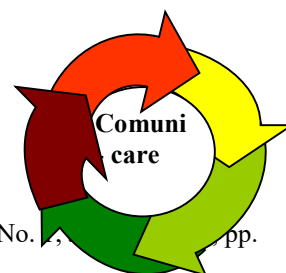
Sunt sapte **principii** care furnizeaza un cadru pentru gestiunea efectiva a gestiunii riscurilor:

1. Perspectiva globala
2. Vederea in perspectiva
3. Comunicarea deschisa
4. Management integrat
5. Proces continuu
6. Vederea comuna asupra produsului
7. Lucrul in echipa

In literatura de specialitate exista cateva metodologii de gestiune a riscurilor: Boehm, SEI, Richard Fairley, Rockwell Risk Management Process.

In continuare vom prezenta procesul lui Boehm de gestiune a riscurilor care presupune realizarea a 2 categorii de activitati:

1. **Evaluarea riscurilor** care contine 3 functii:
 - **identificarea riscurilor**. Identifica elementele sau evenimentele (cum ar fi cerintele, tehnologii noi de dezvoltare sau o modificare in sistemele tinta) care pot avea un impact negativ important asupra proiectului. Riscurile identificate sunt

² Barry Boehm, "Software Risk Management: Principles and Practices", *IEEE Software*, Vol. 8, No. 1, pp. 32-41.

descrie într-un document (planul RMMM- vezi anexa) care va ghida procesul, făcând parte din planul general al proiectului.

- **analiza riscurilor.** Pentru aceasta se pot folosi modele și tehnici ca: analiza de decizie, analiza costului riscurilor, analiza orarului, analiza siguranței. Apoi fiecare risc este evaluat pentru a vedea impactul potențial al riscului asupra proiectului. Fiecare risc este măsurat în 2 moduri: probabilitatea apariției riscului și consecințele acestuia asupra proiectului.
- **prioritizarea riscurilor.** Se determină gradul de expunere a riscurilor, folosind cele 2 atribute asociate mai sus: probabilitatea de apariție și consecințele acestuia în cazul în care apare. Atunci un risc face parte din una din următoarele categorii:
 - *probabil, impact potențial înalt* (riscuri critice). Pentru acest tip de riscuri, managerii și dezvoltorii ar trebui să dezvolte planuri și să le supravegheze îndeaproape.
 - *improbabil, impact potențial înalt.* Și astfel de riscuri ar trebui supravegheate, totuși, nu sunt necesare planuri de combatere a lor.
 - *probabil, impact potențial mic.*
 - *improbabil, impact potențial mic.*
- 2. **Controlul riscurilor** conține 3 funcții:
 - **planificarea gestiunii riscurilor.** Pașii gestiunii fiecărui risc se bazează pe probabilitatea apariției și pe impact. Acești pași pot determina creșterea costului proiectului, în termeni de resurse și durată a proiectului.
 - **rezoluția riscurilor.** Presupune rezolvarea sau reducerea riscurilor. Se folosesc tehnici ca decizii de personal, estimări cost/orar, monitorizarea calității, evaluarea tehnologiilor noi, prototipizarea (din timp, pentru a reduce riscurile mari), clarificarea cerințelor, simulare/modelare.

Există 3 strategii pentru reducerea riscurilor:

- evitarea riscului, modificând cerințele pentru performanță sau funcționalitate
- transferarea riscului alocând-ul celorlalte sisteme
- presupunând riscul, prin acceptarea și controlul acestuia cu resursele proiectului
- **monitorizarea riscurilor.** Furnizează vizibilitatea și rezoluția în timp a riscurilor. Tehnici ca supravegherea milestone-urilor, supravegherea riscurilor critice și reevaluarea continuă a riscurilor. În orice moment, manager-ul și fiecare dezvoltator ar trebui să-și stabilească primele 3 riscuri (după priorități), fiind o activitate dinamică, ie rezolvarea unui risc presupune stabilirea altui risc ca fiind critic.
- 3. **Comunicarea** – furnizează informații și rezultate externe și interne ale proiectului pe activitățile riscului, riscurile curente și riscurile care vor apărea.

Fiecare risc trece secvențial prin aceste activități, dar activitățile pot fi concurente (eg., riscurile sunt prioritate în paralel în timp ce noi riscuri sunt identificate și analizate), și iterativ (de exp, rezolvarea unui risc poate genera apariția unui alt risc) în timpul ciclului de viață al proiectului.

În același articol, Boehm recomandă tehnici de rezolvare a fiecărui risc identificat:

1. **nivelul staff-ului:** echipa cu experiență; spirit de echipă; pregătire; planificarea oamenilor cheie
2. **orar și buget nerealiste:** estimarea detaliată a orarului și a costului; proiectarea costului; dezvoltare iterativă; reutilizarea software-ului; clarificarea cerințelor
3. **dezvoltarea funcțiilor și proprietăților gresite:** analiza organizațională; formularea conceptelor operaționale; prototipizare; scrierea din timp a manualelor utilizatorului
4. **dezvoltarea unei interfete user gresite:** prototipizare; scenarii; analiza task-urilor
5. **poleire (gold-plating):** clarificarea cerințelor; prototipizare; analiza cost-beneficiu; proiectarea costurilor
6. **modificarea continuă a cerințelor:** separarea modificărilor importante; ascunderea informației; dezvoltarea incrementală
7. **probleme ale componentelor externe furnizate:** proiectare competitivă sau prototipizare; verificarea referințelor
8. **probleme ale task-urilor externe realizate:** verificarea referințelor; inspecții; analiza compatibilității
9. **probleme în realizarea performanței real-time:** modelare; prototipizare; instrumentare; concordanță
10. **capabilități computer-stiință:** analiza tehnică; analiza cost-beneficiu; prototipizare, verificarea referințelor

Anexa. RMMM - Risk Mitigation, Monitoring and Maintenance Plan (Pressman)

Planul documentează toate operațiile de analiză a riscurilor și este utilizat de capul de proiect ca parte a planului general al proiectului.

I. Introducere

1. Obiectivele/scopurile documentului
2. Trecere în revistă a riscurilor principale

3. Responsabilitati

Personalul managerial

Personalul tehnic

II. Tabela riscurilor

1. Descrierea riscurilor identificate

2. Factorii care influenteaza asupra probabilitatii de verificare a riscurilor si asupra consecintelor acestora

III. Reducerea, supravegherea si guvernarea riscurilor

n. Riscul n

Reducerea probabilitatii

Strategia generala de abordare a verificarii riscului

Actiunile specifice îndreptate spre reducerea riscului

Supravegherea

Factori de supraveghere

Strategii de supraveghere

Guvernarea

Planul de urgenta

IV. Scheduling al planului de riscuri